

Jakobina Accetto. Ljilja Batista Frenz. Majda Golob Mares. Kata ...
 Piskmajer Dešma. **Zlata Jeras Pohl**
 Katja Repič Vogelnik. Majda Rutar Pajon. Nastja Sajoni. Jožica Stršek.
 Marijana Vodopivec. Sonja Laurinč Podlessek

Zlata Jeras Pohl

Ljubljana, 1930

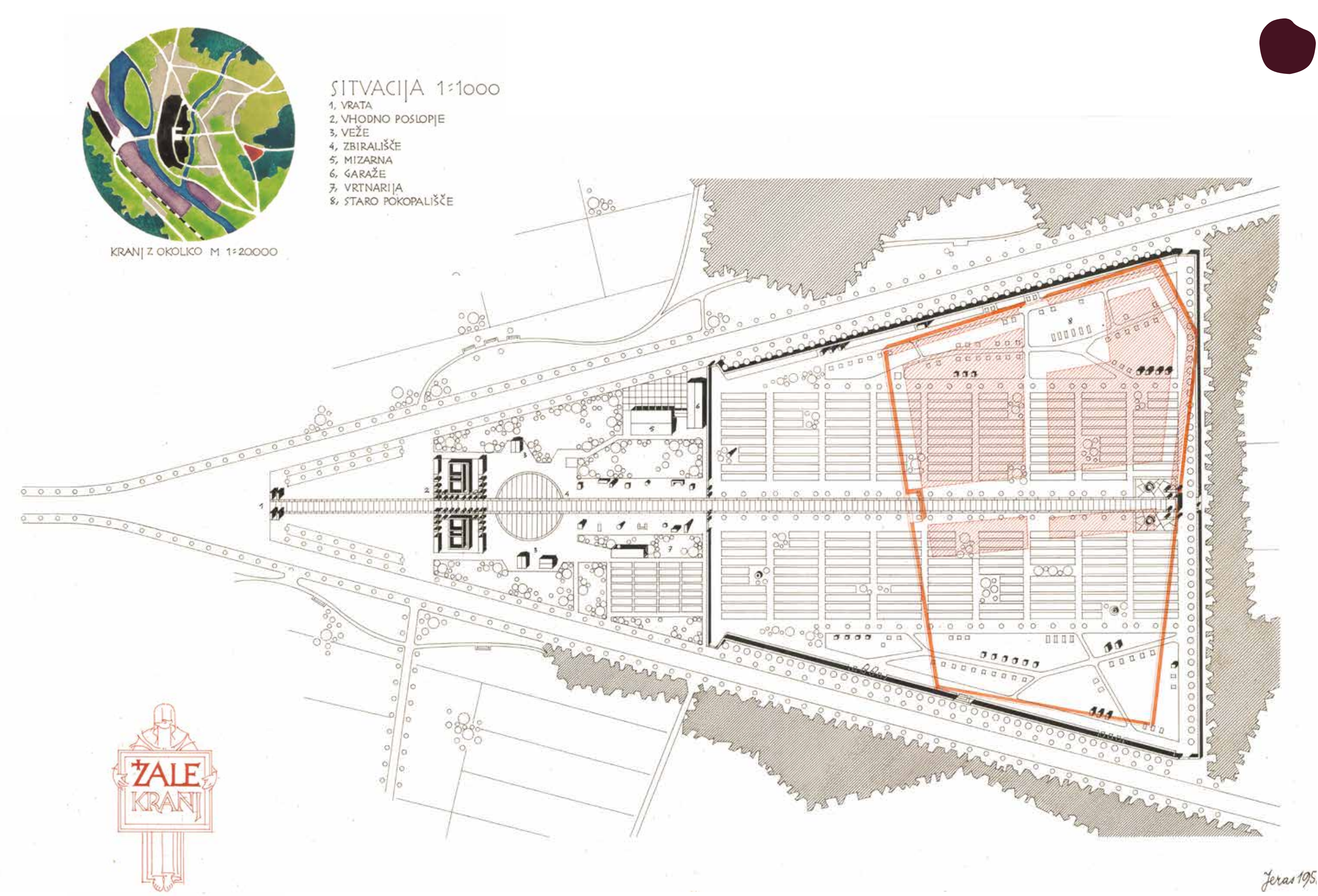

Zlata Jeras Pohl je leta 1958 diplomirala na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani pod mentorstvom prof. Jožeta Plečnika. Od leta 1957 do 1968 je bila zaposlena na Zavodu za ureditev stare Ljubljane; sprva je vodila izdelavo arhitekturnih posnetkov meščanskih hiš, kasneje pa se je ukvarjala s prenovami stavb, zlasti na Mestnem trgu, in javnih površin v srednjeveškem jedru Ljubljane. Njena zapuščina obsega skoraj 300 načrtov. Od leta 1970 do leta 1979 je delovala v Hrvaškem restavratorskem zavodu v Zagrebu in pri tem večkrat sodelovala s soprogom, akademskim slikarjem, konservatorjem in restavratorjem Emilom Pohlom (1930–2002). Od leta 1980 do leta 1992 je bila zaposlena v Regionalnem zavodu za varstvo kulturne dediščine v Zagrebu in delovala po celotnem ozemlju Hrvaške (mdr. Karlovac, Zadar). Sodelovala je pri prenovah arheoloških ostalin, gradov, mestnih jeder, etnološke dediščine, sakralne in profane arhitekture in različnih interierjev ter pri tem obvladovala raznovrstne materiale. Prenove spomenikov je snovala s poudarkom na ohranjanju njihove okolice, pejsažev in naravnih danosti. Prizadevala si je za uporabo izvornih gradiv, zlasti veziv, ometov in štukatur, ter za tradicionalne načine gradnje. Pozornost je posvečala ohranjanju tradicionalnega načina življenja in regionalnih posebnosti. Leta 1985 sta z možem prenovila tradicionalno hrastovo hišo v Veliki Gorici blizu Zagreba (*tropoljska drvena katnica – čardak*), ki je dolgo veljala za zgled prenove tovrstne dediščine na Hrvaškem. Leta 2015 je Uprava za varstvo kulturne dediščine Ministrstva za kulturo Republike Hrvaške predlagala Jerasovo za dobitnico Nagrade Vicko Andrić za življenjsko delo. Po upokojitvi leta 2022 se je posvetila svoji mladostni ljubezni – slikarstvu – ter imela več samostojnih razstav v Ljubljani in Zagrebu.

Zlata Jeras Pohl graduated from the Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy at the University of Ljubljana in 1958 under the supervision of Prof. Jože Plečnik. From 1957 to 1968, she was employed at the Institute for the Restoration of Old Ljubljana. Initially, she was in charge of making architectural surveys of town houses and was later involved in the renovation of buildings, particularly on Mestni trg (Town Square), and public spaces in the medieval centre of Ljubljana. Her legacy comprises nearly 300 plans. From 1970 to 1979, she worked at the Croatian Conservation Institute in Zagreb and frequently collaborated with her husband, the academic painter, conservator and restorer Emil Pohl (1930–2002). From 1980 to 1992, she was employed at the Regional Institute for the Protection of Cultural Heritage in Zagreb and worked throughout Croatia (including Karlovac and Zadar). She participated in the restoration of archaeological remains, castles, city centres, ethnological heritage, sacral and profane architecture, and various interiors, mastering diverse materials. When renovating monuments, she attached great importance to preserving their surroundings, the landscape and the natural features. She strived to use original materials, especially binders, plaster and stucco, and traditional construction methods. She focused on preserving the traditional way of life and regional characteristics. In 1985, she and her husband renovated a traditional oak house in Velika Gorica near Zagreb (*Tropolje wooden house – čardak*), which for a long time served as a model for the renovation of this type of cultural heritage in Croatia. In 2015, the Directorate for the Protection of Cultural Heritage of the Ministry of Culture of the Republic of Croatia nominated Jeras for the Vicko Andrić Award for her lifetime achievement. After her retirement in 2022, she devoted herself to her childhood love – painting – and held several solo exhibitions in Ljubljana and Zagreb.

Dela (izbor) / Works (selection)

- Celostna prenova palače Semenišča s preureditvijo pritličnega dela za namene pokrite tržnice in s preureditvijo podstrešja / Comprehensive renovation of the Seminary Palace with the remodeling of the ground floor for the purpose of a covered market and the renovation of the attic, Ljubljana, 1957–1958
- Spomenik / Monument NOB (soavtor / coauthor Tone Bitenc), Žabnica, 1957
- Načrt celostne prenove stavbe na Kongresnem trgu 8 / Design for the comprehensive renovation of the building at Kongresni trg 8 - Slovenska matica (v sodelovanju z gradbenim inženirjem / in collaboration with structural engineer Stojanom Ribnikarjem), Ljubljana, 1961–1964
- Idejni načrt za celostno prenovo hiše na Mestnem trgu 5 / conceptual plan for the comprehensive renovation of the house Mestni trg 5 (Mestna galerija / Town Gallery), 1963
- Načrt notranje opreme poslovnih prostorov v Karlovškem portalu / Interior design plan for office premises in the Karlovški portal, Ljubljana, 1962
- Obnova vodnjaka in urbanistična ureditev na Krekovem trgu / Restoration of the fountain and urban design at Krek Square, Ljubljana, 1964
- Postavitev vodnjaka, tlakovanje in ureditev Ribjega trga / Installation of the fountain, paving, and design of Fish Square, Ljubljana, 1966
- Konservatorske raziskave zidovja na Ljubljanskem gradu / Conservation research on the walls of Ljubljana Castle, Ljubljana
- Prenovljena dela v benediktinskem samostanu sv. Marije, romanski kapitelj / Renovation work in the Benedictine Monastery of St. Mary, Romanesque chapter house, Zadar, ok. / around 1975
- Ureditev Karlovške zvezdaste utrdbe / Arrangement of the Karlovac star-shaped fortress, Karlovac, 1978–1988

Žale Kranj, diplomska naloga, 1958

Arhitektka in konservatorica Zlata Jeras Pohl je diplomirala leto dni po smrti prof. Jožeta Plečnika kot predstavnica zadnje generacije njegovih študentov. Pri svoji zasnovi se je vidno naslonila na Plečnikovo rešitev za ljubljanske Žale (trikotna parcela, propileje z upravnimi posloplji in v zelenje ujeta poslopja vežic in pomožnih objektov) in na pokopališče pri sv. Krištofu za Bežigradam (simetrična razporeditev grobov vzdolž osrednje aleje).

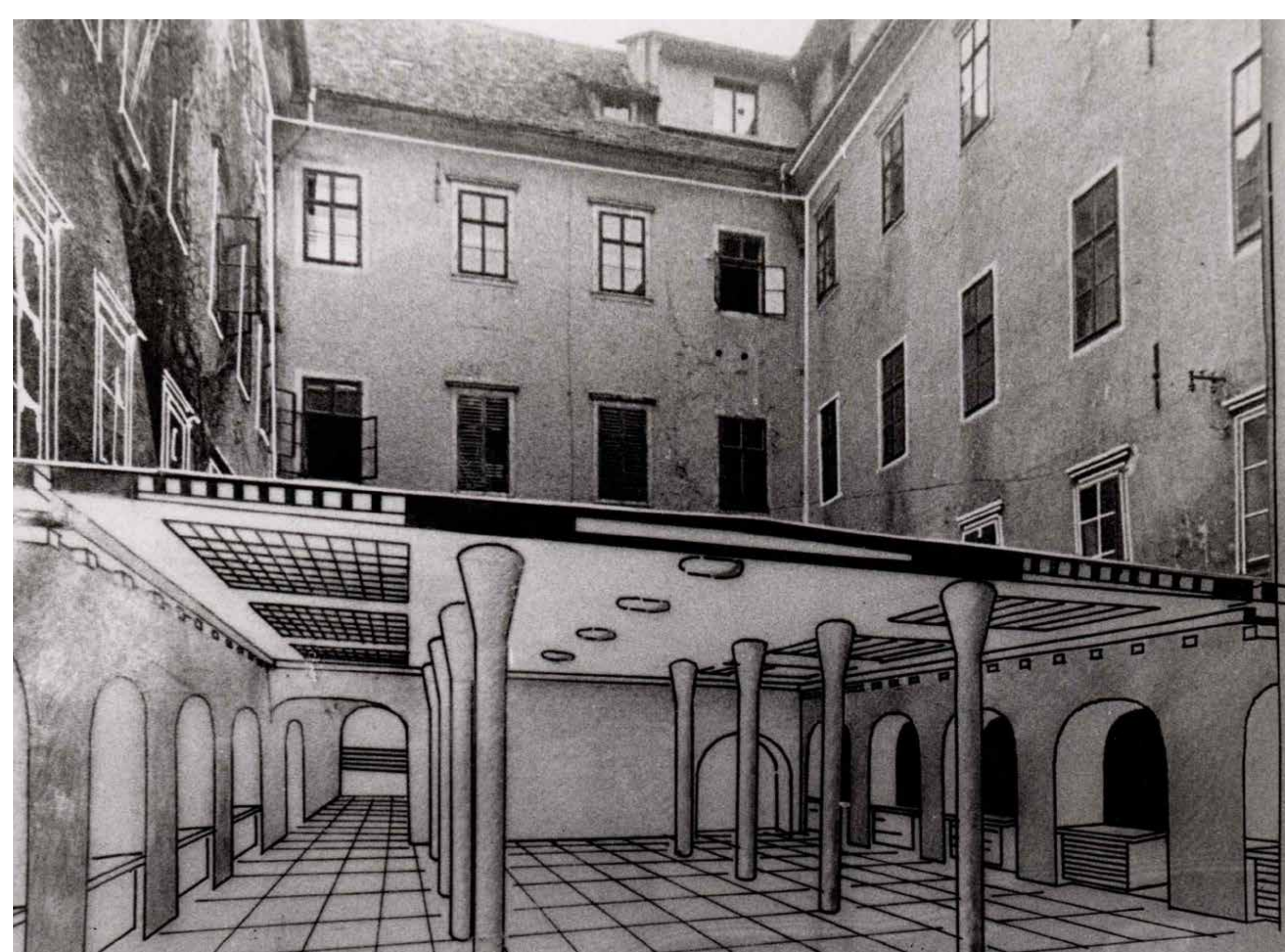

Prenova benediktinskega samostana sv. Marije, Zadar, 1970–1976

V letih 1970–1976 je vodila del sanacije med bombardiranjem v drugi svetovni vojni močno poškodovanega samostanskega kompleksa iz 11. stoletja, ki je še vedno v uporabi.

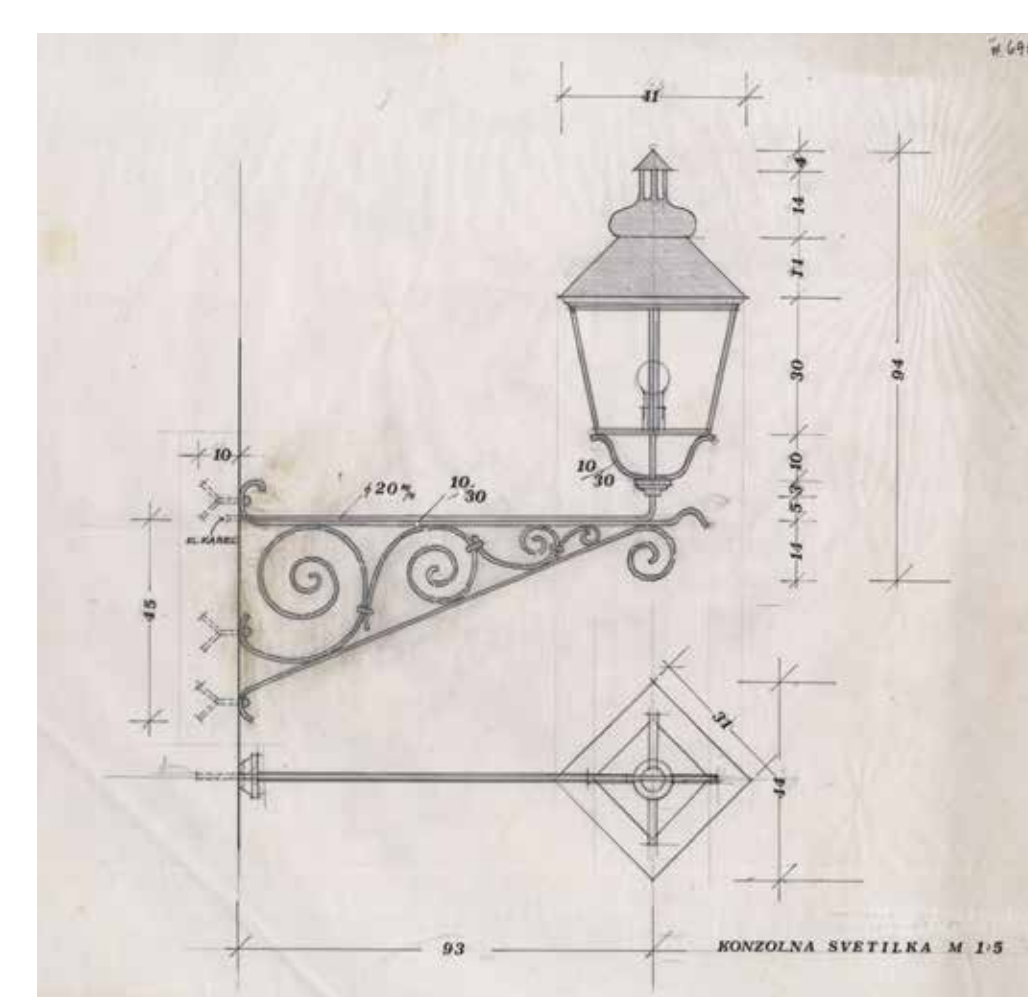
Semenišče, idejni načrt preureditve pritličja za namene pokrite tržnice, Ljubljana, 1957–1958

V šestdesetih letih 20. stoletja je pri prenovah v srednjeveškem jedru Ljubljane sodelovala z arhitektom Borisom Kobetom (1905–1981). Za pokrito tržnico je našla prostor v zaprtem dvorišču baročne stavbe iz 18. stoletja.

Besedilo / Text: Barbara Vodopivec in Sabina Ravnikar

Viri / Sources: Zasebni arhiv Zlate Jeras Pohl; Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije; Milena Majzelj, Še vedno sem radovedna, *Vzajemna*, št. 9, september 2020, str. 42; Milena Majzelj, Kako se je spreminjala osrednja ljubljanska tržnica, *Naša žena*, št. 3, marec 2021, str. 40–41; Mina Mušinović, *Javni spomeniki 19. in 20. stoletja na Gorenjskem*, tiskopis doktorske disertacije, Ljubljana, 2013, str. 420–421; Ministrstvo kulture Republike Hrvaške, Uprava za zaščito kulturne baštine, Konzervatorski odjel v Zagrebu: Prijedlog za dodjelu Nagrade »Vicko Andrić« za 2014. g. u kategoriji Nagrada 2. 2. Nagrada za životno djelo, predložena kandidatkinja Zlata Jeras-Pohl, dipl. ing. arh., Zagreb, 1. junij 2015; *Plečnikova šola v Ljubljani* (ur. Marko Pozzato in Marjan Ocvirk), Ljubljana 1996, str. 76; Zdravko Živković, *Hrvatsko tradicijsko graditeljstvo*, Zagreb, 2013, str. 154; *Zlata Jeras-Pohl*, Ljubljana 2016; *Zlata Jeras-Pohl, Obnova drvene tradicijske kuće i poboljšanje uvjeta stanovanja – osobna iskustva, Zbornik radova – Drugi simpozij etnologa konzervatora Hrvatske i Slovenije, Drugi SEK*, Zagreb 2003; Zlata Jeras-Pohl, *Obnova kapitula benediktinskog samostana sv. Marije u Zadru, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, 1/1, 1975, str. 89–100; Zlata Jeras-Pohl, *Dokumentacija o toku obnove kule Lotrišćak, Peristil* 26/1, 1983, str. 180–182.

Idejni osnutek konzolne svetilke

V tehniki prostoročne risbe je izrisala 20 idejnih načrtov za izveske in konzole, ki jih hrani arhiv ZVKDS. Svetilka na sliki je zdaj del javne razsvetljave v Ljubljani.